

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "แรงจูงใจทางจิตวิทยาที่มีผลต่อพฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศของนิสิตปริญญาตรี สาขาเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแรงจูงใจทางจิตวิทยาที่กระตุ้นให้นิสิตปริญญาตรี สาขาเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์แสวงหาสารนิเทศเพื่อประกอบการเรียน และเพื่อศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศของนิสิตปริญญาตรี สาขาเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในด้านวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศ แหล่งสารนิเทศต่าง ๆ ที่นิสิตใช้แสวงหาสารนิเทศ รวมทั้งลักษณะของแหล่งสารนิเทศที่นิสิตปริญญาตรี สาขาเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์คำนึงถึงในการแสวงหาสารนิเทศ

การวิจัยนี้ ได้ตั้งสมมุติฐานไว้ 3 ประการคือ

1. พฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศของนิสิตปริญญาตรี สาขาเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นผลสืบเนื่องจากแรงจูงใจทางจิตวิทยา
2. แหล่งสารนิเทศที่นิสิตปริญญาตรี สาขาเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ใช้แสวงหาสารนิเทศเพื่อประกอบการเรียนเป็นแหล่งสารนิเทศไม่เป็นทางการมากกว่าแหล่งสารนิเทศทางการ
- 3) ลักษณะของแหล่งสารนิเทศที่นิสิตปริญญาตรี สาขาเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ใช้แสวงหาสารนิเทศเพื่อประกอบการเรียนเป็นแหล่งใกล้ตัวใช้สะดวก และเข้าถึงสารนิเทศได้ง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นแบบสอบถามซึ่ง ได้ส่ง ให้แก่กลุ่มตัวอย่างนิสิตปริญญาตรี สาขาเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ของคณะเกษตร คณะประมง คณะวนศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ และคณะอุตสาหกรรมเกษตรจำนวน 357 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์นำมาวิเคราะห์จำนวน 341 ฉบับ (ร้อยละ 95.52 ของแบบสอบถามที่จัดส่ง) ซึ่งผลการวิจัยสรุปและอภิปรายได้ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของนิสิตผู้ตอบแบบสอบถาม

นิสิตผู้ตอบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50.15) เป็นนิสิตคณะเกษตร ส่วนอีกครึ่งหนึ่งที่เหลือ ประกอบด้วย นิสิตคณะวนศาสตร์ (ร้อยละ 16.72) คณะประมง (ร้อยละ 13.49) คณะอุตสาหกรรมเกษตร (ร้อยละ 12.02) และคณะสัตวแพทยศาสตร์ (ร้อยละ 7.62) นิสิตผู้ตอบเป็นชาย (ร้อยละ 56.01) เป็นหญิง (ร้อยละ 43.99)

เมื่อพิจารณาสถานภาพการศึกษาของนิสิตผู้ตอบตามคณะและชั้นปี พบว่า นิสิตผู้ตอบคณะเกษตร คณะประมง คณะสัตวแพทยศาสตร์ และคณะอุตสาหกรรมเกษตร เป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 มากเป็นอันดับแรก ส่วนนิสิตคณะวนศาสตร์เป็นนิสิตชั้นปีที่ 4 มากเป็นอันดับแรก

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นเกี่ยวกับจำนวนนิสิตผู้ตอบแต่ละคณะ เพศและชั้นปีของนิสิตผู้ตอบ โดยพิจารณาจากตารางที่ 3 และจากตารางที่ 4 ประกอบกัน พบว่า นิสิตผู้ตอบเป็นชายมากกว่าเป็นหญิงยกเว้นนิสิตคณะเกษตร ตามลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับกลุ่มประชากรของนิสิตปริญญาตรี สาขาเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่มีจำนวนทั้งหมด 3,305 คน เป็นชาย 1,957 คน และเป็นหญิง 1,348 คน

การแสวงหาสารนิเทศ

ในภาคการศึกษาที่ผ่านมา (2/2532-33) ปรากฏว่า นิสิตผู้ตอบจำนวน 300 ราย หรือ ร้อยละ 87.98 แสวงหาสารนิเทศเพื่อประกอบการเรียนโดยนิสิตคณะเกษตร คณะประมง และคณะสัตวแพทยศาสตร์ร้อยละ 88-89 ที่แสวงหาสารนิเทศ สำหรับนิสิตคณะวนศาสตร์ และคณะอุตสาหกรรมเกษตร ที่แสวงหาสารนิเทศมีร้อยละ 84-85 จากข้อมูลที่ได้แสดงให้เห็นว่า สารนิเทศจำเป็นต่อการเรียนของนิสิตทั้ง 5 คณะ

เมื่อพิจารณาการแสวงหาสารนิเทศตามชั้นปีพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 แสวงหาสารนิเทศน้อยกว่าชั้นปีอื่น (ร้อยละ 75.93) ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 2 - ชั้นปีที่ 4 ที่แสวงหาสารนิเทศเพื่อประกอบการเรียนมีถึง ร้อยละ 91.30-95.65 ที่เป็นเช่นนี้เพราะการเรียนของนิสิตชั้นปีที่ 1 ส่วนใหญ่ เป็นการเรียนวิชาพื้นฐาน ซึ่งมีเนื้อหากว้าง ๆ และเป็นรากฐานในการเรียนวิชาเฉพาะด้านต่อไป ดังนั้น การเรียนในชั้นเรียน ด้วยความเข้าใจ ไม่ต้องแสวงหาสารนิเทศมากนักก็อาจจะเพียงพอ ด้วยสาเหตุดังกล่าวจึงทำให้จำนวนนิสิตชั้นปี

ที่ 1 ที่แสวงหาสารนิเทศมีน้อยกว่านิสิตชั้นปีที่ 2-ชั้นปีที่ 4 ที่เรียนวิชาเฉพาะด้านเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังพบว่าวิชาที่นิสิตแสวงหาสารนิเทศเพื่อประกอบการเรียนเป็นวิชาเฉพาะด้าน (205 รายวิชา) มากกว่าวิชาพื้นฐาน (95 รายวิชา) โดยนิสิตทุกคณะแสวงหาสารนิเทศเพื่อประกอบการเรียนวิชาเฉพาะด้านมากกว่าวิชาพื้นฐาน ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ลักษณะวิชามีส่วนสำคัญต่อการแสวงหาสารนิเทศของนิสิตเพราะ วิชาเฉพาะด้านนั้นมักมีเนื้อหาลึกซึ้งกว่าวิชาพื้นฐาน นอกจากนี้ผู้เรียนต้องเข้าใจเนื้อหาวิชาจากการบรรยายในชั้นเรียนแล้ว ผู้เรียนยังต้องค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งสารนิเทศต่าง ๆ ตามที่อาจารย์ผู้สอนมอบหมายงานหรือตามการใฝ่รู้ของตนเองอีกด้วย

เมื่อพิจารณาการแสวงหาสารนิเทศเพื่อประกอบการเรียนของนิสิตผู้ตอบจำแนกตามคณะพบว่า นิสิตคณะประมงแสวงหาสารนิเทศเพื่อประกอบการเรียนวิชาเฉพาะด้านมากที่สุด (ร้อยละ 78.05) รองลงมาคือนิสิตคณะอุตสาหกรรมเกษตร คณะวนศาสตร์ คณะเกษตร และท้ายสุดคือคณะสัตวแพทยศาสตร์ โดยที่นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์แสวงหาสารนิเทศเพื่อประกอบการเรียนวิชาเฉพาะด้านมีน้อยที่สุด (ร้อยละ 56.52)

สำหรับวิชาพื้นฐานที่นิสิตแสวงหาสารนิเทศนั้นปรากฏว่าเป็นรายวิชาที่เปิดสอนโดยคณะวิทยาศาสตร์มากที่สุด (วิชาพื้นฐาน 81 รายวิชา) รองลงมาคือวิชาพื้นฐานที่เปิดสอนโดยคณะอื่น ๆ ได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ และคณะสังคมศาสตร์ (วิชาพื้นฐาน 14 รายวิชา)

สำหรับรายวิชาเฉพาะด้านที่นิสิตแสวงหาสารนิเทศเพื่อประกอบการเรียน ปรากฏว่าเป็นรายวิชาที่เปิดสอนโดยคณะเกษตรมากเป็นอันดับแรก (วิชาเฉพาะด้าน 95 รายวิชา) รองลงมาเป็นรายวิชาเฉพาะด้านที่เปิดสอนโดยคณะวนศาสตร์ (วิชาเฉพาะด้าน 30 รายวิชา) คณะประมง (วิชาเฉพาะด้าน 29 รายวิชา) คณะอุตสาหกรรมเกษตร (วิชาเฉพาะด้าน 25 รายวิชา) และท้ายสุดคือรายวิชาที่เปิดสอนโดยคณะสัตวแพทยศาสตร์ (วิชาเฉพาะด้าน 10 รายวิชา)

ลักษณะรายวิชาพื้นฐานที่นิสิตแสวงหาสารนิเทศเป็นรายวิชาที่สอนโดยคณะวิทยาศาสตร์มากที่สุดนั้น กล่าวได้ว่าเป็นผลสืบเนื่องจากข้อบังคับของ หลักสูตรปริญญาตรีมหาวิทาลัยเกษตรศาสตร์ 2530 ที่กำหนดให้นิสิต 5 คณะ ได้แก่ คณะเกษตร คณะประมง คณะวนศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ และคณะอุตสาหกรรมเกษตร เรียนวิชาพื้นฐานทั่วไป

ทางด้านวิทยาศาสตร์และทางด้านสังคมศาสตร์ เพื่อเป็นความรู้เบื้องต้นสำหรับการเรียน
วิชาเฉพาะด้านต่อไปที่เปิดสอน โดยคณะที่นิสิตเลือกสังกัด

วัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศ

ตาราง 30 ได้สรุปวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศโดยจำแนกตามคณะ
และชั้นปี จากตารางที่ 30 จะเห็นได้ว่าไม่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศเรื่องใด
อยู่ในระดับมากเลย

โดยทั่วไปแล้วนิสิตมีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศ เพื่อทำรายงานอยู่
ในระดับปานกลางเป็นอันดับแรก ในขณะที่วัตถุประสงค์อื่นอยู่ในระดับน้อย ซึ่งผลการวิจัยนี้
สอดคล้องกับงานวิจัยของ Day (1983: 16-23) ที่พบว่านักศึกษาสถาบัน โปลีเทคนิค
แสวงหาสารนิเทศเพื่อทำรายงาน เป็นอันดับแรกเช่นกัน ผลที่ปรากฏเช่นนี้ทำให้กล่าวได้ว่า
การทำรายงานเป็นกิจกรรมหลักของการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย และเป็นกิจกรรมที่ทำให้
ให้มีการแสวงหาสารนิเทศ เพื่อประกอบการเรียนมากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ เช่น การอภิปราย
การสัมมนา การปฏิบัติการ หรือการฝึกงาน ฯลฯ เป็นต้น

เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ของการแสวงหาสารนิเทศตามคณะสรุปได้ว่า นิสิต 3
คณะคือ คณะเกษตร คณะวนศาสตร์ และคณะอุตสาหกรรมเกษตร มีวัตถุประสงค์ของการ
แสวงหาสารนิเทศอยู่ในระดับปานกลางเหมือนกัน 2 ประการคือ เพื่อทำรายงานและเพื่อ
ใช้ประกอบการปฏิบัติการ

ส่วนนิสิตคณะประมงมีวัตถุประสงค์หลักของการแสวงหาสารนิเทศเพื่อทำรายงาน
เพียงประการเดียว ชื่อนำสังเกตคือนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์มีวัตถุประสงค์ของการแสวง
หาสารนิเทศอยู่ในระดับน้อยมาก-น้อยทุกประการ โดยเฉพาะการแสวงหาสารนิเทศเพื่อทำ
รายงานอยู่ในระดับน้อยเมื่อเทียบกับคณะอื่น ๆ ที่เป็นเช่นนั้นเพราะหลักสูตรของคณะ
สัตวแพทยศาสตร์ กำหนดไว้ 6 ปี ในขณะที่หลักสูตรของอีก 4 คณะกำหนดไว้ 4 ปี ทำให้นิสิตคณะนี้ต้องเรียนวิชาพื้นฐานมากกว่านิสิตคณะอื่นอีก 4 คณะ ซึ่งเรื่องนี้เมื่อพิจารณา
หลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2530 พบว่านิสิตทั้ง 5 คณะ ต้องเรียน
วิชาพื้นฐานต่างกัน โดยนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์จะเรียนวิชาพื้นฐานมากที่สุดดังนี้

คณะเกษตร	64	หน่วยกิต
คณะประมง	60	หน่วยกิต
คณะวนศาสตร์	61	หน่วยกิต
*คณะสัตวแพทยศาสตร์	72	หน่วยกิต
คณะอุตสาหกรรมเกษตร	59	หน่วยกิต

ด้วยเหตุนี้จึงทำให้วัตถุประสงค์ของการแสวงหาสารนิเทศเพื่อประกอบการเรียนของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ แตกต่างจาก นิสิตคณะอื่นอย่างเห็นได้ชัด

นอกจากนี้ถ้ากลับไปพิจารณาข้อมูลในตารางที่ 8 ยังพบว่านิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์แสวงหาสารนิเทศเพื่อการเรียนวิชาพื้นฐานมากกว่านิสิตคณะอื่น ๆ อีกด้วย

เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์หลักของการแสวงหาสารนิเทศของนิสิตแต่ละชั้นปีพบว่าชั้นปีมีอิทธิพลต่อการแสวงหาสารนิเทศเพื่อประกอบการเรียน โดยนิสิตชั้นปีที่ 4 มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศอยู่ในระดับมาก 1 ประการคือเพื่อทำรายงาน ระดับปานกลาง 3 ประการได้แก่ เพื่อเสนอเนื้อหาวิชาหน้าชั้น เพื่อใช้ประกอบการสัมมนา และเพื่อใช้ประกอบการทำปัญหาพิเศษ ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 2 ไม่แสวงหาสารนิเทศหรือมีวัตถุประสงค์ใดในระดับมากเลย โดยนิสิตชั้นปีที่ 3 มีวัตถุประสงค์ของการแสวงหาสารนิเทศระดับปานกลาง 2 ประการ คือเพื่อทำรายงานและเพื่อใช้ประกอบการปฏิบัติการ ในขณะที่นิสิตชั้นปีที่ 2 มีวัตถุประสงค์ของการแสวงหาสารนิเทศระดับปานกลางคือเพื่อทำรายงาน ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 1 ไม่มีวัตถุประสงค์ใดอยู่ในระดับปานกลาง-มากเลย

จากผลการวิจัยที่พบว่านิสิตแสวงหาสารนิเทศเพื่อทำรายงานและเพื่อใช้ประกอบการปฏิบัติการมากกว่าเพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ เป็นเพราะการทำรายงานของนิสิตจำเป็นต้องค้นหาข้อมูลจากเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เป็นหลัก นิสิตจึงแสวงหาสารนิเทศเพื่อวัตถุประสงค์ประการนี้มาก

สำหรับการแสวงหาสารนิเทศใช้เพื่อประกอบการปฏิบัติการนั้น อาจกล่าวได้ว่าการปฏิบัติการเป็นกิจกรรมหลักของนิสิตสายวิทยาศาสตร์พอๆ กับการทำรายงาน ซึ่งการปฏิบัติการจะทำอยู่ในห้องปฏิบัติการอย่างเต็มตัวไม่ได้ ต้องอาศัยข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าจากเอกสารสิ่งพิมพ์เป็นหลักด้วยเช่นกัน

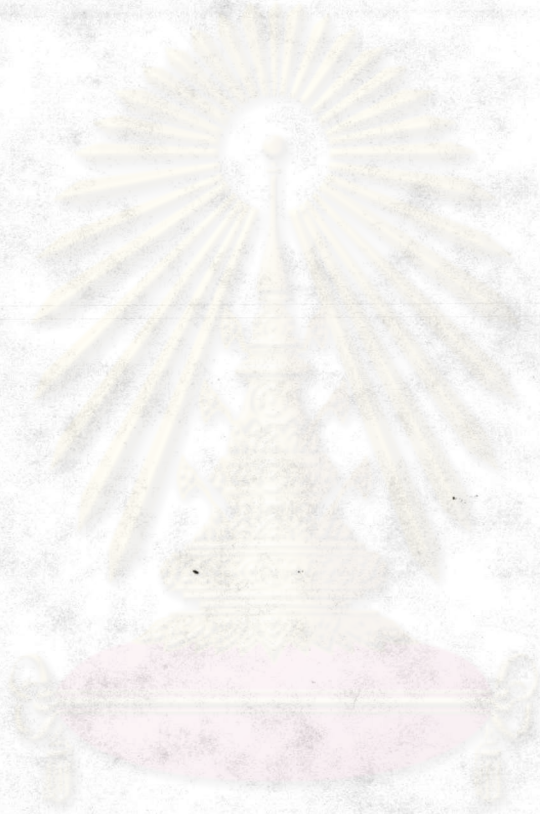
ตารางที่ 30 สรุปวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศเพื่อประกอบการเรียนของนิสิตผู้ตอบ จำแนกตามคณะและชั้นปี

วัตถุประสงค์ในการแสวงหา สารนิเทศเพื่อประกอบ การเรียน	คณะ					ชั้นปี				รวม
	เกษตร	ประมง	วนศาสตร์	สัตวแพทย ศาสตร์	อุตสาหกรรม เกษตร	ปี 1	ปี 2	ปี 3	ปี 4	
เพื่อทำรายงาน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง
เพื่อเสนอเนื้อหาวิชาหน้าชั้น	น้อย	น้อย	น้อย	น้อย	น้อย	น้อยมาก	น้อย	น้อย	ปานกลาง	น้อย
เพื่อใช้ประกอบการอภิปราย	น้อย	น้อย	น้อย	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อย	น้อยมาก	น้อย	น้อย	น้อย
เพื่อใช้ประกอบการสัมมนา	น้อย	น้อย	น้อยมาก	น้อย	น้อย	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อย	ปานกลาง	น้อย
เพื่อใช้ประกอบการปฏิบัติการ	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	น้อย	น้อย	ปานกลาง	น้อย	น้อย
เพื่อใช้ประกอบการฝึกงาน	น้อย	น้อย	น้อย	น้อยมาก	น้อย	น้อยมาก	น้อย	น้อย	น้อย	น้อย
เพื่อใช้ประกอบการทำปัญหาพิเศษ	น้อย	น้อยมาก	น้อย	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อย	ปานกลาง	น้อย
อื่น ๆ	น้อย	น้อย	น้อย	น้อย	น้อย	น้อย	น้อย	น้อย	น้อยมาก	น้อย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แหล่งสารนิเทศ แหล่งสารนิเทศในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยแหล่งสารนิเทศ
ทางการและไม่เป็นทางการ การแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งดังกล่าวได้สรุปเปรียบเทียบ
(ดังตารางที่ 31)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 31 สรุปแหล่งสารนิเทศที่ผลิตผู้ตอบใช้แสวงหาสารนิเทศ จำแนกตามคณะและชั้นปี

แหล่งสารนิเทศที่ใช้	คณะ					ชั้นปี				
	เกษตร	ประมง	วนศาสตร์	สัตวแพทย์- ศาสตร์	อุตสาหกรรม เกษตร	ปี 1	ปี 2	ปี 3	ปี 4	รวม
แหล่งสารนิเทศทางการ										
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์										
วิทยาเขตบางเขน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์										
วิทยาเขตกำแพงแสน	ปานกลาง	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อย	น้อย	ปานกลาง	น้อย
ห้องสมุดคณะที่สังกัด	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	น้อย	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย
ห้องสมุด/ห้องอ่านหนังสือภาควิชาที่สังกัด	น้อย	น้อย	น้อย	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อย	น้อย	น้อย	น้อย
ห้องสมุดคณะอื่นภายในมหาวิทยาลัย	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อย	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก
ห้องสมุดสถาบันการศึกษาอื่น	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก
ห้องสมุดประชาชน	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก
ห้องสมุดอื่น ๆ	น้อยมาก	น้อย	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก
แหล่งสารนิเทศไม่เป็นทางการ										
บุคคล (โดยการสอบถาม)										
อาจารย์	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย	น้อย	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการเฉพาะสาขา	น้อย	น้อย	น้อย	น้อย	น้อย	น้อย	น้อย	น้อย	น้อย	น้อย
เพื่อน (เพื่อนสนิท/เพื่อนร่วมชั้น/รุ่นพี่ เป็นต้น)	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
บิดา/มารดา	น้อย	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อย	น้อยมาก	น้อย	น้อยมาก	น้อยมาก
ญาติ/พี่น้อง	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อย	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก

ตารางที่ 31 สรุปแหล่งสารนิเทศที่นิสิตผู้ตอบใช้แสวงหาสารนิเทศ จำแนกตามคณะและชั้นปี (ต่อ)

แหล่งสารนิเทศที่ใช้	คณะ					ชั้นปี				รวม
	เกษตร	ประมง	วนศาสตร์	สัตวแพทย์- ศาสตร์	อุตสาหกรรม เกษตร	ปี 1	ปี 2	ปี 3	ปี 4	
<u>วัสดุ</u>										
วัสดุ สิ่งพิมพ์ที่อาจารย์เก็บรวบรวมไว้	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	น้อย	น้อย	น้อย	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
วัสดุ สิ่งพิมพ์ที่เพื่อนเก็บรวบรวมไว้	น้อย	น้อย	ปานกลาง	น้อย	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย	น้อย	น้อย
วัสดุ สิ่งพิมพ์ที่ตนเองเก็บรวบรวมไว้	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
<u>สถานที่</u>										
ห้องปฏิบัติการ หรือสถานที่ปฏิบัติการ	น้อย	ปานกลาง	น้อย	น้อย	น้อย	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย	น้อย
สถานที่ฝึกงาน	น้อย	น้อย	น้อย	น้อย	น้อยมาก	น้อย	น้อย	น้อย	น้อย	น้อย
ร้านหนังสือ	น้อย	ปานกลาง	น้อย	น้อย	น้อย	ปานกลาง	น้อย	น้อย	น้อย	น้อย
สถานที่อื่น ๆ	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก	น้อยมาก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แหล่งสารนิเทศทางการ ไม่มีแหล่งใดที่ผลิตใช้แสวงหาสารนิเทศในระดับมากเลย แหล่งสารนิเทศที่ผลิตแสวงหาสารนิเทศเป็นอันดับแรกโดยอยู่ในระดับปานกลางคือ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน แหล่งสารนิเทศอื่นนอกจากนี้ผลิตแสวงหาสารนิเทศในระดับน้อยมาก-น้อย

เมื่อพิจารณาแหล่งสารนิเทศตามคณะที่ผลิตสังกัด พบว่า สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ผลิต 4 คณะ คือ คณะเกษตร คณะประมง คณะวนศาสตร์ และคณะสัตวแพทยศาสตร์ ใช้แสวงหาสารนิเทศในระดับปานกลาง แต่นิสิตคณะอุตสาหกรรมเกษตรแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งนี้ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าทรัพยากรต่าง ๆ ในห้องสมุดคณะอุตสาหกรรมเกษตร ยังมีปริมาณไม่มากเมื่อเทียบกับห้องสมุดอีก 3 คณะคือ ห้องสมุดคณะประมง คณะวนศาสตร์ และคณะสัตวแพทยศาสตร์ อันเป็นผลสืบเนื่องจากที่คณะอุตสาหกรรมเกษตรเพิ่งได้รับการยกฐานะเป็นคณะเมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2523 (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526) ด้วยเหตุดังกล่าวจึงมีส่วนทำให้นิสิตคณะอุตสาหกรรมเกษตรแสวงหาสารนิเทศจากสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขนในระดับมาก

แหล่งสารนิเทศที่ผลิตใช้แสวงหาสารนิเทศนี้แตกต่างไปตามคณะคือ นอกจากใช้สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน แล้ว นิสิตคณะประมง คณะวนศาสตร์ และคณะอุตสาหกรรมเกษตร ยังแสวงหาสารนิเทศจากห้องสมุดคณะที่สังกัดในระดับปานกลาง ในขณะที่นิสิตคณะเกษตร แสวงหาสารนิเทศจากห้องสมุดคณะที่สังกัดในระดับน้อย แต่จะใช้สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนในระดับปานกลาง

สาเหตุที่นิสิตคณะเกษตรใช้ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนต่างจากนิสิตคณะอื่น เพราะนิสิตคณะเกษตรชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และ ชั้นปีที่ 4 ต้องศึกษาวิชาเฉพาะด้าน ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ประกอบกับสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ซึ่งแยกออกจากสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน เป็นแหล่งสารนิเทศทางการที่มีเอกสารสิ่งพิมพ์ทางด้านการเกษตรที่ค่อนข้างสมบูรณ์เมื่อเปรียบเทียบกับห้องสมุดอื่นที่มีเอกสารสิ่งพิมพ์สาขาเกษตรด้วยกัน เช่น ห้องสมุดของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมการเลี้ยงสุกรแห่งชาติ หรือ

ห้องสมุดของศูนย์ปฏิบัติการวิจัยและเรือนปลูกพืชทดลอง เป็นต้น ซึ่งห้องสมุดดังกล่าวอาจมีเอกสารสิ่งพิมพ์เฉพาะสาขา แต่อาจไม่มีเอกสารสิ่งพิมพ์สาขาเกษตรทั่ว ๆ ไปที่เหมาะสมสำหรับนิสิตปริญญาตรี สาขาเกษตรโดยเฉพาะ

ส่วนนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์นอกจากแสวงหาสารนิเทศจากสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน อยู่ในระดับปานกลางเพียงพอแล้ว แหล่งอื่นใช้น้อยมาก-น้อย เพราะนิสิตคณะนี้ต้องเรียนวิชาพื้นฐานมากกว่านิสิตคณะอื่น ๆ การแสวงหาสารนิเทศจากสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน แห่งเดียว ก็อาจเพียงพอต่อการค้นคว้าหรือทำงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอน

เมื่อพิจารณาแหล่งสารนิเทศที่ผลิตแต่ละชั้นปีใช้แสวงหาสารนิเทศ พบว่าไม่มีการใช้แหล่งใดในระดับมาก แหล่งที่ผลิตแต่ละชั้นปีแสวงหาสารนิเทศมีความแตกต่างกันคือ แหล่งที่ผลิตชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 แสวงหาสารนิเทศในระดับปานกลางมีเพียง 1 แหล่ง คือ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ในขณะที่ผลิตชั้นปีที่ 3 แสวงหาสารนิเทศในระดับปานกลางจาก 2 แหล่งคือ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน และห้องสมุดคณะที่สังกัด ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 4 แสวงหาสารนิเทศระดับปานกลางจาก 3 แหล่ง ได้แก่ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน และห้องสมุดคณะที่สังกัด

จึงสรุปได้ว่าจำนวนแหล่งสารนิเทศที่ผลิตใช้สัมพันธ์กับชั้นปี คือ นิสิตชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 แสวงหาสารนิเทศจากแหล่งต่าง ๆ น้อยแหล่งกว่านิสิตชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4

แหล่งสารนิเทศไม่เป็นทางการ ซึ่งมี 3 ประเภทคือ

บุคคล ปรากฏว่าไม่มีแหล่งบุคคลแหล่งใดที่ผลิตแสวงหาสารนิเทศในระดับมาก แหล่งที่ผลิตใช้ในระดับปานกลางคือ อาจารย์และเพื่อน อาจารย์คือผู้รู้ เพื่อนคือผู้ใกล้ชิด ซึ่งแหล่งสารนิเทศทั้ง 2 แหล่งมีความสะดวกในการเข้าใช้และให้สารนิเทศที่ถูกต้องต่างกันไปในขณะที่แหล่งบุคคลอื่นผลิตแสวงหาสารนิเทศในระดับน้อยมาก-น้อย

เมื่อพิจารณาตามคณะพบว่านิสิตทุกคณะแสวงหาสารนิเทศจากเพื่อนในระดับปานกลาง นอกจากนั้นนิสิตคณะเกษตร คณะประมง และคณะวนศาสตร์ยังแสวงหาสารนิเทศ

จากอาจารย์ในระดับปานกลางอีกด้วย ส่วนแหล่งบุคคลอื่นที่ผลิตทุกคณะแสงหาสารนิเทศในระดับน้อยมาก-น้อย

จากการพิจารณาตามชั้นปี พบว่าผลิตทุกชั้นปีแสงหาสารนิเทศจากเพื่อนในระดับปานกลาง นอกจากนั้นผลิตชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ยังแสงหาสารนิเทศจากอาจารย์ในระดับปานกลางอีกด้วย

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าเพื่อน เป็นแหล่งสารนิเทศบุคคลที่สำคัญสำหรับผลิตเพราะไม่ว่าจะพิจารณาจากภาพรวมทั้งหมด หรือจำแนกตามคณะหรือชั้นปี เพื่อนเป็นแหล่งสารนิเทศที่ผลิตทุกคณะทุกชั้นปีใช้ในการแสงหาสารนิเทศ การที่ผลิตนิยมสอบถามสารนิเทศจากเพื่อนเป็นเพราะเพื่อนเป็นแหล่งที่อยู่ใกล้สอบถามได้สะดวก เข้าถึงสารนิเทศได้ง่าย และไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย

วัสดุ ไม่มีแหล่งวัสดุแหล่งใดที่ผลิตแสงหาสารนิเทศในระดับมาก แหล่งวัสดุที่ใช้ในระดับปานกลางคือวัสดุ สิ่งพิมพ์ที่อาจารย์และที่ตนเองเก็บรวบรวมไว้ และแหล่งวัสดุที่ใช้ในระดับน้อยคือวัสดุ สิ่งพิมพ์ที่เพื่อนเก็บรวบรวมไว้ ดังนั้นแหล่งวัสดุที่ใช้แสงหาสารนิเทศจึงไม่สอดคล้องกับแหล่งบุคคลที่ผลิตแสงหาสารนิเทศจากอาจารย์และเพื่อน

เมื่อพิจารณาตามคณะพบว่า แหล่งวัสดุที่ผลิตแสงหาสารนิเทศในระดับปานกลางแตกต่างกันไปตามคณะคือ นิสิตคณะประมงใช้เพียง 1 แหล่งคือ วัสดุ สิ่งพิมพ์ที่ตนเองเก็บรวบรวมไว้ นิสิตคณะเกษตรใช้ 2 แหล่งคือ วัสดุ สิ่งพิมพ์ที่อาจารย์และตนเองเก็บรวบรวมไว้ และนิสิตคณะวนศาสตร์ใช้แหล่งวัสดุทั้ง 3 แหล่ง

ส่วนนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์และคณะอุตสาหกรรมเกษตร แสงหาสารนิเทศจากแหล่งวัสดุทั้ง 3 แหล่งในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาตามชั้นปีพบว่า ผลิตทุกชั้นปีใช้วัสดุ สิ่งพิมพ์ที่ตนเองเก็บรวบรวมไว้ในระดับปานกลาง โดยแหล่งวัสดุที่ผลิตชั้นปีที่ 1 ใช้ในระดับปานกลางอีก 1 แหล่งคือ วัสดุ สิ่งพิมพ์ที่เพื่อนเก็บรวบรวมไว้ ในขณะที่ผลิตชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ใช้วัสดุ สิ่งพิมพ์ที่อาจารย์เก็บรวบรวมไว้อีกด้วย เมื่อเทียบระหว่างชั้นปีพบว่าผลิตชั้นปีที่ 2 เป็นกลุ่มเดียวที่ใช้แหล่งวัสดุทั้ง 3 แหล่งในระดับปานกลาง

สถานที่ แหล่งสถานที่ทุกแหล่งผลิตแสวงหาสารนิเทศในระดับน้อยมาก-น้อย

เมื่อพิจารณาตามคณะพบว่า มีเพียงนิสิตคณะประมงคณะเดียวที่แสวงหาสารนิเทศจากห้องปฏิบัติการหรือสถานที่ปฏิบัติการและร้านหนังสือในระดับปานกลาง ส่วนนิสิตคณะอื่น ๆ แสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสถานที่ทุกแหล่งในระดับน้อยมาก-น้อย

สำหรับการพิจารณาตามชั้นปีพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 แสวงหาสารนิเทศจากร้านหนังสือในระดับปานกลาง นิสิตชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 แสวงหาสารนิเทศจากห้องปฏิบัติการหรือสถานที่ปฏิบัติการในระดับปานกลาง ในขณะที่นิสิตชั้นปีที่ 4 แสวงหาสารนิเทศจากทุกแหล่งในระดับน้อยมาก-น้อย

เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า แหล่งสารนิเทศที่ผลิตปริญญาตรี สาขาเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ใช้แสวงหาสารนิเทศเพื่อประกอบการเรียนเป็นแหล่งสารนิเทศไม่เป็นทางการมากกว่าแหล่งสารนิเทศทางการ จึงนำค่าเฉลี่ยของการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศทางการและจากแหล่งสารนิเทศไม่เป็นทางการของนิสิตผู้ตอบมาทดสอบหาค่าความแตกต่างทางสถิติ Match-paired t-test ปรากฏว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้นหมายความว่า นิสิตแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งไม่เป็นทางการ (2.15) ในระดับที่สูงกว่าแหล่งสารนิเทศทางการ (1.79) ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้

จากผลการวิจัยข้างต้นที่ปรากฏว่า นิสิตปริญญาตรี สาขาเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ แสวงหาสารนิเทศจากแหล่งไม่เป็นทางการมากกว่าแหล่งทางการ โดยนิยมใช้เพื่อน อาจารย์ และวัสดุ สิ่งพิมพ์ที่ตนเองและอาจารย์เก็บรวบรวมไว้เป็นเพราะแหล่งสารนิเทศไม่เป็นทางการ เป็นแหล่งที่อยู่ใกล้ไปใช้สะดวก เข้าถึงสารนิเทศได้ง่ายและไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย

ผลการวิจัยนี้จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ Dunn (1986: 471-481) ที่พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัย Loma Linda วิทยาเขต La Sierra นิยมใช้แหล่งสารนิเทศไม่เป็นทางการมากกว่าแหล่งสารนิเทศทางการคือครูเป็นอันดับแรก

แหล่งสารนิเทศที่ใช้ประจำ ปรากฏว่าแหล่งสารนิเทศที่ผลิตแสวงหาสารนิเทศเป็นประจำมี 3 แห่ง คือ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน (84 ราย) รองลงมาคือสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน (65 ราย) และห้องสมุดคณะที่สังกัด (37 ราย) ดังนั้นห้องสมุดที่มีความสำคัญต่อการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยคือห้องสมุดทั้ง 3 แห่งนี้

เมื่อพิจารณาตามคณะพบว่า นิสิตคณะเกษตร แสวงหาสารนิเทศจากสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน เป็นอันดับแรก (84 ราย)

ส่วนนิสิตคณะประมงแสวงหาสารนิเทศจากห้องสมุดคณะที่สังกัดเป็นอันดับแรก (17 ราย) สำหรับนิสิตคณะวนศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ และคณะอุตสาหกรรมเกษตร แสวงหาสารนิเทศจากสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน (18 ราย, 9 ราย และ 18 ราย ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาตามชั้นปี มีนิสิตชั้นปีที่ 1 ชั้นปีเดียวที่แสวงหาสารนิเทศจากสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน เป็นประจำ (27 ราย) ในขณะที่นิสิตชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 แสวงหาสารนิเทศจากสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน เป็นประจำ (23 ราย, 23 ราย และ 38 รายตามลำดับ)

สำหรับแหล่งสารนิเทศไม่เป็นทางการที่มีการแสวงหาสารนิเทศเป็นประจำ ปรากฏว่า

แหล่งบุคคล นิสิตใช้แหล่งบุคคลเป็นประจำมี 2 แห่งคือ เพื่อน และอาจารย์ (3 รายเท่ากัน) ซึ่งสอดคล้องกับแหล่งบุคคลที่นิสิตใช้แสวงหาสารนิเทศ ดังที่ได้สรุปข้างต้น

เมื่อพิจารณาตามคณะพบว่าแหล่งบุคคลทั้ง 2 คือ เพื่อนและอาจารย์ ยังคงได้รับความนิยมโดยนิสิตคณะเกษตรแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งบุคคลทั้ง 2 แห่ง (2 รายเท่ากัน) นิสิตคณะประมงใช้เพื่อน (2 ราย) เพียงแหล่งเดียว ส่วนนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ใช้อาจารย์ (2 ราย) เพียงแหล่งเดียว

เมื่อจำแนกตามชั้นปีปรากฏว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 แสวงหาสารนิเทศจากเพื่อน (1 ราย) เพียงแหล่งเดียว และชั้นปีที่ 3 แสวงหาสารนิเทศจากอาจารย์ (1 ราย) เพียงแหล่งเดียว ในขณะที่นิสิตชั้นปีที่ 4 แสวงหาสารนิเทศจากอาจารย์และเพื่อน (2 ราย เท่ากัน)

แหล่งวัสดุ นิสิตใช้วัสดุ สิ่งพิมพ์ที่เพื่อนเก็บรวบรวมไว้เป็นอันดับแรก (10 ราย) รองลงมาคือ ใช้วัสดุ สิ่งพิมพ์ที่ตนเองและอาจารย์เก็บรวบรวมไว้ (9 ราย และ 7 ราย ตามลำดับ) แหล่งวัสดุที่ใช้ประจำจึงต่างจากแหล่งวัสดุที่นิสิตใช้แสวงหาสารนิเทศ

เมื่อจำแนกตามคณะปรากฏว่า นิสิตคณะเกษตร คณะสัตวแพทยศาสตร์ ใช้วัสดุ สิ่งพิมพ์ที่เพื่อนเก็บรวบรวมไว้เป็นประจำเป็นอันดับแรก (5 ราย ตามลำดับ) ในขณะที่นิสิต คณะวนศาสตร์ใช้วัสดุ สิ่งพิมพ์ที่ตนเองเก็บรวบรวมไว้เป็นอันดับแรก (2 ราย)

เมื่อพิจารณาตามชั้นปีพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 ใช้วัสดุ สิ่งพิมพ์ที่เพื่อนเก็บรวบรวมไว้เป็นประจำเป็นอันดับแรก (7 ราย) นิสิตชั้นปีที่ 2 ใช้วัสดุ สิ่งพิมพ์ที่เพื่อนและที่ตนเองเก็บรวบรวมไว้เป็นประจำ (3 รายเท่ากัน) ในขณะที่นิสิตชั้นปีที่ 3 ใช้วัสดุ สิ่งพิมพ์ที่อาจารย์เก็บรวบรวมไว้เป็นประจำ (4 ราย) เพียงแหล่งเดียว ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 4 ใช้วัสดุ สิ่งพิมพ์ที่อาจารย์และที่ตนเองเก็บรวบรวมไว้เป็นประจำ (2 รายเท่ากัน)

แหล่งสถานที่ นิสิตใช้แหล่งสารนิเทศที่เป็นร้านหนังสือเป็นประจำเป็นอันดับแรก (23 ราย) โดยนิสิตทุกคนใช้ร้านหนังสือเป็นประจำเป็นอันดับแรก (8 ราย 5 ราย 6 ราย 1 ราย และ 3 ราย ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาตามชั้นปีพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 ใช้ร้านหนังสือเป็นประจำเป็นอันดับแรก (14 ราย) นิสิตชั้นปีที่ 2 และ ชั้นปีที่ 3 ใช้ห้องปฏิบัติการหรือสถานที่ปฏิบัติการและร้านหนังสือเป็นประจำ (1 รายเท่ากันและ 4 รายเท่ากัน) และนิสิตชั้นปีที่ 4 ใช้ร้านหนังสือเป็นประจำเป็นอันดับแรก (4 ราย)

ดังนั้นร้านหนังสือจึง เป็นแหล่งสารนิเทศที่นิสิตทุกคนและทุกชั้นปีใช้ประจำ

ในการแสวงหาสารนิเทศของนิสิตจากแหล่งสารนิเทศ และแหล่งสารนิเทศที่ใช้ประจำ เมื่อจำแนกตามคณะและชั้นปี ปรากฏว่าการใช้แหล่งสารนิเทศดังกล่าวมีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Summers, Matheson และ Conry (1983: 75-81) ที่พบว่าการใช้แหล่งสารนิเทศเป็นผลสืบเนื่องจากตัวแปรหลาย ๆ ประเภท ได้แก่ ลักษณะเฉพาะบุคคล ตำแหน่งหน้าที่การงานและลักษณะทางจิตวิทยาของผู้ใช้

ลักษณะของแหล่งสารนิเทศที่ใช้ แหล่งสารนิเทศที่นิสิตใช้แสวงหาสารนิเทศเป็นประจำทั้ง 3 แหล่งคือ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน และห้องสมุดคณะที่สังกัด มีลักษณะ 3 ประการที่นิสิตคำนึงถึงในระดับมากคือ เป็นแหล่งที่อยู่ใกล้ ไปใช้สะดวก เข้าถึงสารนิเทศได้ง่าย (3.69) เป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลถูกต้องและสมบูรณ์ (3.56) และเป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลที่นำมาใช้แก้ปัญหาได้ (3.55)

ดังนั้นสมมุติฐานข้อ 3 ที่ตั้งไว้ว่า ลักษณะของแหล่งสารนิเทศที่นิสิตปฏิบัติวิชาตรี สาขาเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ใช้แสวงหาสารนิเทศเพื่อประกอบการเรียนเป็นแหล่งที่อยู่ใกล้ ไปใช้สะดวก และเข้าถึงสารนิเทศได้ง่ายนั้น จากผลการวิจัยข้างต้นจึงสอดคล้องกับสมมุติฐานนั้นหมายความว่า ความสะดวก ระยะทางที่อยู่ใกล้ไกล และเข้าถึงสารนิเทศได้ง่าย เป็นลักษณะที่นิสิตคำนึงถึงมาก

เมื่อพิจารณาลักษณะของแหล่งสารนิเทศที่นิสิตคำนึงถึงกับแหล่งสารนิเทศทั้ง 3 แหล่ง พบข้อสรุปว่า นิสิตแสวงหาสารนิเทศจากสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน โดยคำนึงถึงลักษณะทั้ง 3 ประการข้างต้น ในขณะที่นิสิตแสวงหาสารนิเทศจากสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน เพราะเป็นแหล่งที่อยู่ใกล้ ไปใช้สะดวก เข้าถึงสารนิเทศได้ง่าย และเป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลนำมาใช้แก้ปัญหาได้

ส่วนห้องสมุดคณะที่สังกัด นิสิตแสวงหาสารนิเทศเพราะเป็นแหล่งที่อยู่ใกล้ ไปใช้สะดวก เข้าถึงสารนิเทศได้ง่าย และเป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลถูกต้องและสมบูรณ์

เมื่อพิจารณาลักษณะของแหล่งสารนิเทศที่นิสิตแต่ละคณะคำนึงถึงในระดับมากพบว่า นิสิตคณะเกษตร คำนึงถึงลักษณะของแหล่ง 2 ประการเช่นเดียวกับนิสิตคณะวนศาสตร์

ในขณะที่ผลิตคณะประมง คณะสัตวแพทยศาสตร์ และคณะอุตสาหกรรมเกษตรคำนึงถึงลักษณะของแหล่งถึง 4 ประการ

จะเห็นได้ว่าลักษณะของแหล่งสารนิเทศที่ผลิตทุกคณะคำนึงถึงในระดับมากเหมือนกันคือ เป็นแหล่งที่อยู่ใกล้ ใ้ใช้สะดวก เข้าถึงสารนิเทศได้ง่าย ส่วนลักษณะของแหล่งที่ว่าเป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลถูกต้องและสมบูรณ์มีผลิต 4 คณะคำนึงถึงในระดับมาก ยกเว้นผลิตคณะเกษตรที่คำนึงถึงในระดับปานกลาง

สำหรับลักษณะของแหล่งสารนิเทศที่ผลิตแต่ละชั้นปีคำนึงถึง ปรากฏว่าต่างกันไป โดยลักษณะของแหล่งสารนิเทศที่ผลิตทุกชั้นปีคำนึงถึงในระดับมากเหมือนกันคือ เป็นแหล่งที่อยู่ใกล้ ใ้ใช้สะดวก เข้าถึงสารนิเทศได้ง่าย (ดังตารางสรุปที่ 32)

จากการที่ผลิตปริญญาตรี สาขาเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คำนึงถึงลักษณะของแหล่งสารนิเทศหลายประการนั้น ขึ้นอยู่กับความแตกต่างในการแสวงหาสารนิเทศของแต่ละบุคคล ระดับการศึกษา การได้รับการอบรม รวมทั้งอุปนิสัยของผู้แสวงหาสารนิเทศเอง (Salasin และ Cedar 1985: 95) นอกจากนี้อาจขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่กระตุ้นให้เกิดความต้องการสารนิเทศ (ประภาวดี สืบสันต์ 2532 ชะ 33) ว่ามีความต้องการที่รีบด่วนหรือใช้เวลารอคอยสารนิเทศได้ ดังเช่น ผลิตชั้นปีที่ 4 ที่ต้องการสารนิเทศเพื่อใช้ประกอบการทำปัญหาพิเศษ กับผลิตชั้นปีที่ 1 ที่ต้องการสารนิเทศเพื่อการค้นคว้า หากความรู้เพิ่มเติมด้วยความสนใจ หรือสอบ ผลิตทั้งสองชั้นปีจะคาดหวังเกี่ยวกับลักษณะของแหล่งสารนิเทศที่ใช้แตกต่างกัน เป็นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 32 สรุปลักษณะของแหล่งสารนิเทศที่ใช้ที่ผลิตผู้ตอบค่านึงถึง จำแนกตามคณะและชั้นปี

ลักษณะของแหล่งสารนิเทศที่ใช้	คณะ					ชั้นปี			
	เกษตร	ประมง	วนศาสตร์	สัตวแพทยศาสตร์	อุตสาหกรรมเกษตร	ปี 1	ปี 2	ปี 3	ปี 4
เป็นแหล่งที่อยู่ใกล้ ไปใช้สะดวก เข้าถึงสารนิเทศได้ง่าย	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
เป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลถูกต้องและสมบูรณ์	ปานกลาง	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	ปานกลาง	มาก	มาก
เป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลทันสมัยและทันเหตุการณ์	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
เป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลที่นำมาใช้แก้ปัญหาได้	มาก	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	มาก	มาก	ปานกลาง	มาก
เป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลที่เข้าใจง่าย	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
เป็นแหล่งที่มีชื่อเสียง เชื่อถือได้	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
เป็นแหล่งที่ช่วยให้เกิดความรอบรู้ได้กว้างขวาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
เป็นแหล่งที่สามารถชี้นำไปสู่แหล่งอื่น ๆ ที่จะให้ข้อมูลนำมาใช้แก้ปัญหาได้	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
เป็นแหล่งที่เสียค่าใช้จ่ายน้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แรงจูงใจ จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าไม่มีแรงจูงใจใดที่มีอิทธิพลต่อการแสวงหาสารสนเทศของนิสิตผู้ตอบในระดับมาก จากแรงจูงใจในการแสวงหาสารสนเทศที่สอบถามทั้งหมด 6 ประการ พบว่ามี 5 ประการที่มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ได้แก่ ความต้องการความสำเร็จในวิชาชีพ (3.30) ความต้องการผลการเรียนดี (3.28) ความต้องการให้ตนเองเป็นที่ยอมรับของตนเอง (3.18) ความต้องการให้ตนเองมีความรู้กว้างขวาง (3.14) และความต้องการให้ตนเองเป็นคนเฉลียวฉลาด (3.10) ในขณะที่ความต้องการให้ผู้อื่นยอมรับมีค่าเฉลี่ยในระดับน้อย (2.26)

ดังนั้นสมมุติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ว่า พฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนิสิตปริญญาตรี สาขาเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นผลสืบเนื่องจากแรงจูงใจทางจิตวิทยา จึงกล่าวได้ว่าเป็นผลสืบเนื่องมาจากแรงจูงใจทั้ง 6 ประการข้างต้น ผลการวิจัยจึงสนับสนุนสมมุติฐานที่ว่า การแสวงหาสารสนเทศของนิสิตจะต้องมีแรงจูงใจทุกประการ

จากผลการวิจัยกล่าวได้ว่า แรงจูงใจที่เกิดจากตนเองซึ่งเป็นแรงจูงใจภายในเป็นแรงจูงใจที่สำคัญดังที่พบว่า แรงจูงใจทั้ง 5 ประการที่อยู่ระดับปานกลางเป็นแรงจูงใจที่ทำให้นิสิตแสวงหาสารสนเทศ ส่วนแรงจูงใจที่ต้องการให้คนอื่นยอมรับเป็นแรงจูงใจที่คาดหวัง โดยมีบุคคลภายนอกเข้ามาเกี่ยวข้อง จากผลการวิจัยครั้งนี้จึงสรุปได้ว่าแรงจูงใจภายในที่เกี่ยวข้องกับตนเองเป็นแรงกระตุ้นสำคัญของการแสวงหาสารสนเทศ

สำหรับแรงจูงใจที่ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับที่ปรากฏในระดับน้อย ตามหลักทฤษฎีของ Maslow แล้วจะเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานระดับที่ 2 ที่มนุษย์ทุกคนมี จึงจะพัฒนาความต้องการพื้นฐานขั้นต่อไป ดังนั้นแม้ว่าแรงจูงใจเรื่องนี้จะปรากฏในระดับน้อยแต่ก็ยังเป็นแรงจูงใจที่แฝงอยู่ในส่วนลึกเช่นกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจกับพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศ ได้เสนอ
ในตารางสรุปที่ 33

ตารางที่ 33 สรุปลักษณะพันธะแรงจูงใจที่มีนัยสำคัญกับพฤติกรรมแสวงหาสารนิเทศ

พฤติกรรมแสวงหาสารนิเทศ	แรงจูงใจ					
	ความต้องการ ให้ผู้อื่นยอมรับ	ความต้องการ ความสำเร็จ ในวิชาชีพ	ความต้องการ ให้ตนเป็นที่ ยอมรับของ ตนเอง	ความต้องการ ให้ตนมีความรู้ กว้างขวาง	ความต้องการ ให้ตนเป็นคน เฉลียวฉลาด	ความต้องการ ผลการเรียนรู้
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)

วัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศ

เพื่อทำรายงาน						
เพื่อเสนอเนื้อหาวิชาหน้าชั้น						
เพื่อใช้ประกอบการอภิปราย		*	*		*	
เพื่อใช้ประกอบการสัมมนา						
เพื่อใช้ประกอบการปฏิบัติการ	*	*	*	*	*	*
เพื่อใช้ประกอบการฝึกงาน				*		
เพื่อใช้ประกอบการทำปัญหาพิเศษ		*				
อื่น ๆ	*			*	*	*
แหล่งสารนิเทศทางการ	*	*	*			
แหล่งสารนิเทศไม่เป็นทางการ	*	*	*	*	*	*

ตารางที่ 33 สรุปลักษณะพันธะแรงจูงใจที่มีนัยสำคัญกับพฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศ (ต่อ)

พฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศ	แรงจูงใจ					
	ความต้องการ ให้ผู้อื่นยอมรับ	ความต้องการ ความสำเร็จ ในวิชาชีพ	ความต้องการ ให้ตนเป็นที่ ยอมรับของ ตนเอง	ความต้องการ ให้ตนมีความรู้ กว้างขวาง	ความต้องการ ให้ตนเป็นคน เฉลียวฉลาด	ความต้องการ ผลการเรียนรู้
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)

แหล่งสารนิเทศทางการ

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตร

ศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน *

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตร

ศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

ห้องสมุดคณะที่สังกัด

ห้องสมุด/ห้องอ่านหนังสือ

ภาควิชาที่สังกัด

ห้องสมุดคณะอื่นภายในมหาวิทยาลัย *

ห้องสมุดสถาบันการศึกษาอื่น

ห้องสมุดประชาชน

ห้องสมุดอื่น ๆ

ตารางที่ 33 สรุปลักษณะที่แรงจูงใจที่มีนัยสำคัญกับพฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศ (ต่อ)

พฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศ	แรงจูงใจ					
	ความต้องการ ให้ผู้ยอมรับ	ความต้องการ ความสำเร็จ ในวิชาชีพ	ความต้องการ ให้ตนเป็นที่ ยอมรับของ ตนเอง	ความต้องการ ให้ตนมีความรู้ กว้างขวาง	ความต้องการ ให้ตนเป็นคน เฉลียวฉลาด	ความต้องการ ผลการเรียนดี
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)

แหล่งสารนิเทศไม่เป็นทางการ

บุคคล (โดยการสอบถาม)

อาจารย์

*

ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการเฉพาะ

สาขา

*

*

*

*

*

เพื่อน (เพื่อนสนิท/เพื่อนร่วมชั้น/
รุ่นพี่ เป็นต้น)

*

บิดา/มารดา

*

*

ญาติ/พี่น้อง

*

*

วัสดุ

วัสดุ สิ่งพิมพ์ที่อาจารย์เก็บ

รวบรวมไว้

*

*

*

*

*

*

วัสดุ สิ่งพิมพ์ที่เพื่อนเก็บ

รวบรวมไว้

*

*

*

ตารางที่ 33 สรุปสหสัมพันธ์แรงจูงใจที่มีนัยสำคัญกับพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารนิเทศ (ต่อ)

พฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารนิเทศ	แรงจูงใจ					
	ความต้องการ ให้ผู้อื่นยอมรับ	ความต้องการ ความสำเร็จ ในวิชาชีพ	ความต้องการ ให้ตนเป็นที่ ยอมรับของ ตนเอง	ความต้องการ ให้ตนมีความรู้ กว้างขวาง	ความต้องการ ให้ตนเป็นเคน เฉลี่ยฉลาด	ความต้องการ ผลการเรียนดี
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
วัตถุประสงค์ สิ่งนิมฟ์ที่ตนเองเก็บ รวบรวมไว้	*		*			
สถานที่						
ห้องปฏิบัติการ หรือสถานที่ ปฏิบัติการ	*	*	*	*	*	*
สถานที่ฝึกงาน	*	*	*	*	*	
ร้านหนังสือ	*	*	*	*	*	
สถานที่อื่น ๆ						
ลักษณะของสารนิเทศที่ใช้						
เป็นแหล่งที่อยู่ใกล้ ไปใช้สะดวก เข้าถึงสารนิเทศได้ง่าย						
เป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลถูกต้อง และสมบูรณ์		*	*	*	*	*

ตารางที่ 33 สรุปลักษณะพันธมิตรแรงจูงใจที่มีนัยสำคัญกับพฤติกรรมแสวงหาสารนิเทศ (ต่อ)

พฤติกรรมแสวงหาสารนิเทศ	แรงจูงใจ					
	ความต้องการ ให้ผู้อื่นยอมรับ	ความต้องการ ความสำเร็จ ในวิชาชีพ	ความต้องการ ให้ตนเป็นที่ ยอมรับของ ตนเอง	ความต้องการ ให้ตนมีความรู้ กว้างขวาง	ความต้องการ ให้ตนเป็นคน เฉลียวฉลาด	ความต้องการ ผลการเรียนดี
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
เป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลทันสมัยและ ทันเหตุการณ์	*	*	*	*	*	*
เป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลที่นำมาใช้ แก้ปัญหาได้		*	*	*	*	*
เป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลที่เข้าใจ ง่าย		*	*	*	*	*
เป็นแหล่งที่มีชื่อเสียง เชื่อถือได้	*	*	*	*	*	*
เป็นแหล่งที่ช่วยให้เกิดความ รอบรู้ได้กว้างขวาง	*	*	*	*	*	*
เป็นแหล่งที่สามารถชี้นำไปสู่ แหล่งอื่น ๆ ที่จะให้ข้อมูล นำมาใช้แก้ปัญหาได้		*	*	*	*	*
เป็นแหล่งที่เสียค่าใช้จ่ายน้อย	*	*	*	*	*	*

แรงจูงใจ-วัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศ เห็นได้จากตารางที่ 33 แรงจูงใจ 6 ประการที่ผู้วิจัยทำการศึกษามีแรงจูงใจทุกประการที่มีนัยสำคัญกับวัตถุประสงค์ของการแสวงหาสารนิเทศบางประการ คือ การแสวงหาสารนิเทศเพื่อใช้ประกอบการปฏิบัติการ เกิดจากแรงจูงใจทั้ง 6 ประการ ส่วนการแสวงหาสารนิเทศเพื่อใช้ประกอบการอภิปรายเกิดจากแรงจูงใจ 3 ประการคือ ความต้องการความสำเร็จในวิชาชีพ ความต้องการให้ตนเองเป็นที่ยอมรับของตนเอง และความต้องการให้ตนเองเป็นคนเฉลียวฉลาด ในขณะที่การแสวงหาสารนิเทศเพื่อทำรายงาน เพื่อเสนอเนื้อหาวิชาหน้าชั้น และเพื่อใช้ประกอบการสัมมนา มิได้เกิดจากแรงจูงใจแต่ประการใด

จากข้อมูลที่ได้ พบว่าไม่ว่านิสิตจะมีวัตถุประสงค์ของการแสวงหาสารนิเทศเพื่อใช้ประกอบการอภิปราย เพื่อใช้ประกอบการปฏิบัติการ หรือเพื่อใช้ประกอบการทำปัญหาพิเศษ แรงจูงใจที่มีส่วนในการแสวงหาสารนิเทศเพื่อวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ประการคือ ความต้องการความสำเร็จในวิชาชีพ นั้นเป็นการเน้นให้เห็นได้ชัดว่า ความต้องการความสำเร็จในวิชาชีพ เป็นแรงจูงใจภายในที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งกว่าแรงจูงใจประการอื่น ๆ เมื่อนิสิตปริญญาตรี สาขาเกษตรมีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศเพื่อประกอบการเรียน โดยอาจคาดหวังว่าตนเองจะมีอาชีพเมื่อจบการศึกษาแล้ว

แรงจูงใจ-แหล่งสารนิเทศที่ใช้

การแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งทางการและแหล่งไม่เป็นทางการ กล่าวได้ว่าเกิดจากแรงจูงใจที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .05$) กล่าวคือนิสิตแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศไม่เป็นทางการเพราะมีแรงจูงใจ 6 ประการที่สอบถาม ในขณะที่แสวงหาสารนิเทศจากแหล่งทางการโดยมีแรงจูงใจเพียง 3 ประการเท่านั้น คือ ความต้องการให้ผู้ช้ยอมรับ ความต้องการความสำเร็จในวิชาชีพ และความต้องการให้ตนเองเป็นที่ยอมรับของตนเอง

การที่นิสิตแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งไม่เป็นทางการ โดยมีแรงจูงใจหลายประการกว่าการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งทางการ เป็นผลสืบเนื่องมาจากลักษณะของแหล่งสารนิเทศไม่เป็นทางการที่ใช้สะดวกรวดเร็วกว่านั่นเอง จากข้อมูลที่ได้มีข้อสังเกตว่าไม่ว่านิสิตจะแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งทางการหรือไม่เป็นทางการ แรงจูงใจที่ปรากฏ

ร่วมกันในการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งทั้ง 2 คือ ความต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ ความต้องการความสำเร็จในวิชาชีพ และความต้องการให้ตนเป็นที่ยอมรับของตนเอง

เมื่อพิจารณาแหล่งสารนิเทศทางการ จะเห็นว่านิสิตใช้ห้องสมุด/ห้องอ่านหนังสือภาควิชาที่สังกัด โดยมีแรงจูงใจสูงสุดถึง 4 ประการ รองลงมาคือการใช้ห้องสมุดคณะอื่นภายในมหาวิทยาลัย โดยมีแรงจูงใจ 3 ประการ ส่วนการใช้สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน เพราะมีแรงจูงใจเพียงประการเดียวคือ ความต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ โดยแรงจูงใจที่ปรากฏร่วมกันไม่ว่าเป็นการแสวงหาสารนิเทศจากสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ห้องสมุด/ห้องอ่านหนังสือภาควิชาที่สังกัด หรือห้องสมุดคณะอื่นภายในมหาวิทยาลัย คือ ความต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ

สำหรับแหล่งสารนิเทศไม่เป็นทางการที่เป็นบุคคล พบว่านิสิตมีแรงจูงใจที่จะแสวงหาสารนิเทศจากผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการเฉพาะสาขาสูงสุดถึง 5 ประการ การที่นิสิตมีแรงจูงใจในการแสวงหาสารนิเทศจากผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการเฉพาะสาขามากที่สุด เพราะกับผู้เชี่ยวชาญคือผู้รู้เป็นผู้ที่จะให้ข้อมูลที่ตนต้องการ ตลอดจนคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่าง ๆ ได้ รองลงไป คือการแสวงหาสารนิเทศจากบิดา/มารดา และญาติ/พี่น้อง ซึ่งเป็นบุคคลใกล้ชิดที่สุด โดยมีแรงจูงใจ 2 ประการ ส่วนการแสวงหาสารนิเทศจากอาจารย์และเพื่อนนั้น นิสิตมีแรงจูงใจเพียง 1 ประการต่างกัน อย่างไรก็ตามแรงจูงใจที่ปรากฏร่วมกันในการแสวงหาสารนิเทศจากผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการเฉพาะสาขา เพื่อน บิดา/มารดา และญาติ/พี่น้องคือความต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ

จากข้อมูลที่ได้ พบว่านิสิตที่ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ มักแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งทางการคือสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ห้องสมุด/ห้องอ่านหนังสือภาควิชาที่สังกัด และห้องสมุดคณะอื่นภายในมหาวิทยาลัย และแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งไม่เป็นทางการ คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการเฉพาะสาขา เพื่อน บิดา/มารดา และญาติพี่น้อง ในขณะที่งานวิจัยของ Dunn (1986: 475-481) พบว่านักศึกษาที่ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ และต้องการมีความรู้กว้างขวาง มักแสวงหาสารนิเทศจากเพื่อน และครอบครัว ส่วนนักศึกษาที่ต้องการเป็นคนเฉลียวฉลาดและต้องการความสำเร็จในวิชาชีพ แสวงหาสารนิเทศจากห้องสมุดและผู้เชี่ยวชาญ

สำหรับแหล่งวัสดุ ปรากฏว่านิสิตมีแรงจูงใจในการแสวงหาสารนิเทศจากวัสดุสิ่งพิมพ์ที่เก็บรวบรวมไว้มากที่สุด 6 ประการ โดยแรงจูงใจที่มีร่วมกันในการแสวงหาสารนิเทศของนิสิตจากแหล่งวัสดุทั้ง 3 แหล่งมี 2 ประการคือ ความต้องการให้ผู้สอนยอมรับและความต้องการให้ตนเป็นที่ยอมรับของตนเอง

แหล่งสถานที่ ปรากฏว่านิสิตมีแรงจูงใจในการแสวงหาสารนิเทศจากห้องปฏิบัติการหรือสถานที่ปฏิบัติการสูงสุด 6 ประการ รองลงไปคือการแสวงหาสารนิเทศจากสถานฝึกงานและร้านหนังสือ ซึ่งเกิดจากแรงจูงใจ 5 ประการเหมือนกัน จากการทำนิสิตมีแรงจูงใจในการแสวงหาสารนิเทศจากห้องปฏิบัติการหรือสถานที่ปฏิบัติการทั้ง 6 ประการ เป็นการย้ำให้เห็นว่าห้องปฏิบัติการหรือสถานที่ปฏิบัติการนั้นเป็นแหล่งสารนิเทศสำคัญต่อการเรียนของนิสิตปริญญาตรี สาขาเกษตร

แรงจูงใจ-ลักษณะของแหล่งสารนิเทศที่ใช้

การทำนิสิตแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งที่ให้ข้อมูลทันสมัยและทันเหตุการณ์ เป็นแหล่งที่มีชื่อเสียง เชื่อถือได้ เป็นแหล่งที่ก่อให้เกิดความรอบรู้ได้กว้างขวาง และเป็นแหล่งที่เสียค่าใช้จ่ายน้อย เพราะมีแรงจูงใจทั้ง 6 ประการที่สอบถาม

ส่วนลักษณะที่ว่าเป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลถูกต้องและสมบูรณ์ เป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลที่นำมาใช้แก้ปัญหาได้ เป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลที่เข้าใจได้ง่าย และเป็นแหล่งที่สามารถนำไปสู่แหล่งอื่น ๆ ที่จะให้ข้อมูลนำมาใช้แก้ปัญหาได้ นิสิตใช้แหล่งสารนิเทศที่มีลักษณะทั้ง 4 ลักษณะนี้โดยมีแรงจูงใจ 5 ประการยกเว้นแรงจูงใจที่ต้องการให้ผู้สอนยอมรับ

จากตารางที่ 33 สรุปแรงจูงใจทั้ง 6 ประการที่มีนัยสำคัญกับพฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศซึ่งมีดังนี้

แรงจูงใจประการที่ 1 : ความต้องการให้ผู้สอนยอมรับ แรงจูงใจประการนี้ทำให้เกิดวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศ 2 ประการคือ เพื่อใช้ประกอบการปฏิบัติการ และวัตถุประสงค์อื่น ๆ เช่นเดียวกับแรงจูงใจประการที่ 6 คือ ความต้องการผลการ

เรียนดี ซึ่งก่อให้เกิดวัตถุประสงค์เดียวกัน ในขณะที่แรงจูงใจประการที่ 2-5 ก่อให้เกิดวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศ 2-3 ประการ

แรงจูงใจที่ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับทำให้นิสิตแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งทางการ 3 แหล่ง มากกว่าแรงจูงใจประการอื่น ๆ ทั้งหมด แหล่งทั้ง 3 นี้ ได้แก่ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ห้องสมุด/ห้องอ่านหนังสือภาควิชาที่สังกัด และห้องสมุดคณะอื่นภายในมหาวิทยาลัย

สำหรับแหล่งสารนิเทศไม่เป็นทางการ แรงจูงใจที่ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับนี้ ทำให้นิสิตแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งไม่เป็นทางการมากที่สุด เมื่อเทียบกับแรงจูงใจประการอื่น ๆ ถึง 10 แหล่ง ได้แก่ แหล่งบุคคล 4 แหล่ง (ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการเฉพาะสาขา เพื่อน บิดา/มารดา และญาติ/พี่น้อง) แหล่งวัสดุทั้ง 3 แหล่ง (วัสดุ สิ่งพิมพ์ที่อาจารย์ เพื่อน และที่ตนเองเก็บรวบรวมไว้) และแหล่งสถานที่ 3 แหล่ง (ห้องปฏิบัติการหรือสถานที่ปฏิบัติการ สถานที่ฝึกงาน และร้านหนังสือ)

เมื่อนิสิตแสวงหาสารนิเทศเพราะมีแรงจูงใจคือ ความต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ ทำให้นิสิตคำนึงถึงลักษณะของแหล่งสารนิเทศ 4 ประการจาก 9 ประการ คือ เป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลทันสมัยและทันเหตุการณ์ เป็นแหล่งที่มีชื่อเสียง เชื่อถือได้ เป็นแหล่งที่ช่วยให้ความรอบรู้ได้กว้างขวางและเป็นแหล่งที่เสียค่าใช้จ่ายน้อย จะเห็นได้ว่าแรงจูงใจที่ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ มีความสัมพันธ์กับลักษณะของแหล่งที่คำนึงถึงน้อยกว่าแรงจูงใจประการที่ 2-6 ซึ่งนิสิตจะคำนึงถึงลักษณะของแหล่ง 8 ประการ

แรงจูงใจประการที่ 2 : ความต้องการความสำเร็จในวิชาชีพ

แรงจูงใจประการนี้ทำให้เกิดวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศสูงสุดเมื่อเทียบกับแรงจูงใจประการอื่น ๆ คือมีถึง 3 ประการ ได้แก่ เพื่อใช้ประกอบการอภิปราย เพื่อใช้ประกอบการปฏิบัติ และเพื่อใช้ประกอบการทำปัญหาพิเศษ

แรงจูงใจประการนี้ทำให้นิสิตแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งทางการน้อยที่สุดเพียง 1 แหล่งคือ ห้องสมุด/ห้องอ่านหนังสือภาควิชาที่สังกัด ในขณะที่แสวงหาสารนิเทศจากแหล่งไม่เป็นทางการ 6 แหล่งได้แก่ แหล่งบุคคล 2 แหล่ง (อาจารย์ และผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการเฉพาะสาขา) แหล่งวัสดุ 1 แหล่งคือ วัสดุ สิ่งพิมพ์ที่อาจารย์เก็บรวบรวมไว้ และแหล่งสถานที่ 3 แหล่ง (ห้องปฏิบัติการหรือสถานที่ปฏิบัติการ สถานที่ฝึกงาน และร้านหนังสือ) แรงจูงใจประการนี้ทำให้นิสิตคำนึงถึงลักษณะของแหล่งสารนิเทศมากที่สุดถึง 8 ประการ จาก 9 ประการ (เช่นเดียวกับกับแรงจูงใจประการที่ 3, 4, 5 และ 6) ได้แก่เป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลถูกต้องและสมบูรณ์ เป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลทันสมัยและทันเหตุการณ์ เป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลนำมาใช้แก้ปัญหาได้ เป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลที่เข้าใจได้ง่าย เป็นแหล่งที่มีชื่อเสียง เชื่อถือได้ เป็นแหล่งที่ช่วยให้เกิดความรอบรู้ได้กว้างขวาง เป็นแหล่งที่สามารถชี้นำไปสู่แหล่งอื่น ๆ ที่จะให้ข้อมูลนำมาใช้แก้ปัญหาได้ และเป็นแหล่งที่เสียค่าใช้จ่ายน้อย

แรงจูงใจประการที่ 3 : ความต้องการให้ตนเป็นที่ยอมรับของตนเอง แรงจูงใจนี้ทำให้นิสิตมีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศ 2 ประการคือ เพื่อใช้ประกอบการอภิปราย และเพื่อใช้ประกอบการปฏิบัติการ

แรงจูงใจประการนี้ทำให้นิสิตแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งทางการ 2 แหล่งคือ ห้องสมุด/ห้องอ่านหนังสือภาควิชาที่สังกัด และห้องสมุดคณะอื่นภายในมหาวิทยาลัย ในขณะที่แสวงหาสารนิเทศ จากแหล่งไม่เป็นทางการสูงเป็นอันดับ 2 รองจากแรงจูงใจประการที่ 1 คือ 9 แหล่งได้แก่ แหล่งบุคคล 3 แหล่ง (ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการเฉพาะสาขา บิดา/มารดา และญาติ/พี่น้อง) แหล่งวัสดุทั้ง 3 แหล่ง (วัสดุ สิ่งพิมพ์ที่อาจารย์ เพื่อน และที่ตนเองเก็บรวบรวมไว้) และแหล่งสถานที่ 3 แหล่ง (ห้องปฏิบัติการหรือสถานที่ปฏิบัติการ สถานที่ฝึกงาน และร้านหนังสือ)

แรงจูงใจประการนี้ทำให้นิสิตคำนึงถึงลักษณะของแหล่งสารนิเทศ 8 ประการ เช่นเดียวกับกับแรงจูงใจประการที่ 2, 4, 5 และ 6

แรงจูงใจประการที่ 4 : ความต้องการให้ตนเป็นคนมีความรู้กว้างขวาง
แรงจูงใจนี้ทำให้นิสิตเกิดวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศ 3 ประการคือ เพื่อใช้ประกอบการปฏิบัติการ และเพื่อใช้ประกอบการฝึกงาน และวัตถุประสงค์อื่น ๆ

แหล่งสารนิเทศทางการที่นิสิตใช้แสวงหาสารนิเทศมีเพียง 1 แหล่งเหมือนกับแรงจูงใจประการที่ 2 และแหล่งสารนิเทศไม่เป็นทางการที่นิสิตใช้มี 5 แหล่ง เหมือนกับแรงจูงใจประการที่ 5 ได้แก่ แหล่งบุคคล 1 แหล่งคือผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการเฉพาะสาขา แหล่งวัสดุ 1 แหล่งคือ วัสดุ สิ่งพิมพ์ที่อาจารย์เก็บรวบรวมไว้ และแหล่งสถานที่ 3 แหล่ง (ห้องปฏิบัติการหรือสถานที่ปฏิบัติการ สถานที่ฝึกงาน และร้านหนังสือ)

แรงจูงใจนี้ทำให้นิสิตคำนึงถึงลักษณะของแหล่งสารนิเทศ 8 ประการ เช่นเดียวกับแรงจูงใจประการที่ 2, 3, 5 และ 6

แรงจูงใจประการที่ 5 : ความต้องการให้ตนเป็นคนเฉลียวฉลาด แรงจูงใจนี้ทำให้นิสิตเกิดวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศ 3 ประการ เพื่อใช้ประกอบการอภิปราย เพื่อใช้ประกอบการปฏิบัติการ และวัตถุประสงค์อื่น ๆ

สำหรับแหล่งสารนิเทศทางการที่นิสิตใช้แสวงหาสารนิเทศโดยเกิดจากแรงจูงใจนี้มีเพียง 1 แหล่งต่างกับแรงจูงใจประการที่ 2 และ 4 คือ ห้องสมุดคณะอื่นภายในมหาวิทยาลัย และแหล่งสารนิเทศไม่เป็นทางการที่นิสิตใช้มี 5 แหล่งเหมือนกับแรงจูงใจประการที่ 4

ลักษณะของแหล่งสารนิเทศที่นิสิตคำนึงถึงอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากแรงจูงใจนี้มี 8 ประการเหมือนกับแรงจูงใจประการที่ 2, 3, 4 และ 6

แรงจูงใจประการที่ 6 : ความต้องการผลการเรียนดี

ปรากฏว่าแรงจูงใจประการสุดท้ายนี้ ทำให้นิสิตเกิดวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศ 2 ประการเหมือนกับแรงจูงใจประการที่ 1

และปรากฏว่าแรงจูงใจ เฉพาะประการนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดการใช้แหล่งสารนิเทศทางการอย่างมีนัยสำคัญ แต่ก่อให้เกิดการใช้แหล่งสารนิเทศไม่เป็นทางการอย่างมีนัยสำคัญ 3 แหล่งคือ แหล่งวัสดุ 2 แหล่ง (วัสดุ สิ่งพิมพ์ที่อาจารย์และเพื่อนเก็บรวบรวมไว้) และแหล่งสถานที่ 1 แหล่ง คือห้องปฏิบัติการ หรือสถานที่ปฏิบัติการ

ลักษณะของแหล่งสารนิเทศที่ผลิตค่านึงถึง อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากแรงจูงใจนี้ ปรากฏว่าเหมือนกับแรงจูงใจประการที่ 2, 3, 4 และ 5 คือทำให้ผลิตค่านึงถึงลักษณะของแหล่งสารนิเทศ 8 ประการ จาก 9 ประการ

ข้อจำกัดในการวิจัย

เนื่องจกงานวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยจึงเกิดข้อจำกัดขึ้นในการตอบ ดังที่พบว่าในคำถามที่ถามเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศเพื่อประกอบการเรียน ซึ่งมีข้อย่อยต่าง ๆ ให้เลือกและเปิดกว้างให้ผลิตระบุวัตถุประสงค์เอง ปรากฏว่านิสิตกลับระบุว่าแสวงหาสารนิเทศเพื่อประกอบการเรียน ความผิดพลาดในการตอบเช่นนี้เกิดขึ้นเนื่องจากอ่านคำถามไม่ชัดเจน

ประยุกต์ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตผู้ตอบมากกว่าร้อยละ 85 ที่แสวงหาสารนิเทศเพื่อประกอบการเรียนนั้น มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศ เพื่อทำรายงานเป็นอันดับแรก แหล่งสารนิเทศทางการที่ใช้เป็นอันดับแรกคือสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน แหล่งสารนิเทศทางการที่ใช้ประจำได้แก่ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน และห้องสมุดคณะที่สังกัด สำหรับแหล่งสารนิเทศไม่เป็นทางการที่นิยมใช้คือ อาจารย์ เพื่อน และวัสดุ สิ่งพิมพ์ ที่อาจารย์เก็บรวบรวมไว้ นอกจากนี้ลักษณะของแหล่งสารนิเทศที่นิสิตผู้ตอบค่านึงถึงมากที่สุดคือ เป็นแหล่งใกล้ตัว ใช้สะดวก เข้าถึงสารนิเทศได้ง่าย ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารห้องสมุด เกี่ยวกับทรัพยากรสารนิเทศสาขาเกษตร กิจกรรมต่าง ๆ ที่ห้องสมุดได้จัดทำอยู่แล้ว ในด้านการเผยแพร่และการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของห้องสมุด เพื่อศึกษาหรือประเมินผลกิจกรรมเหล่านั้น ดังมีรายละเอียดดังนี้

1. ศึกษาหรือประเมินผลว่า ทรัพยากรสารสนเทศสาขาเกษตร ที่มีอยู่ในห้องสมุดทั้ง 3 แห่ง ได้แก่ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน และห้องสมุดคณะที่สังกัด มีปริมาณเพียงพอและทันสมัยมากน้อยเพียงใดต่อการค้นคว้าเพื่อประกอบการเรียนของนิสิตปริญญาตรี สาขาเกษตร

2. ศึกษาหรือประเมินผลว่า กิจกรรมต่าง ๆ ที่ห้องสมุดจัดทำ ดังเช่น การปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุด การแนะนำการทำรายงานและการลงรายการบรรณานุกรม การแนะนำการใช้เครื่องมือช่วยค้นหาสารสนเทศทั้งที่เป็นรูปเล่ม สื่อโสตทัศนวัสดุ และในรูปแบบของการสาธิตการค้นหาสารสนเทศจากเครื่องคอมพิวเตอร์ และการจัดนิทรรศการแนะนำหนังสือใหม่ ฯลฯ ช่วยให้นิสิตปริญญาตรี สาขาเกษตร เข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการได้ง่ายมากขึ้นเพียงใด

3. ศึกษาหรือประเมินผลว่า การเผยแพร่และการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของห้องสมุดทั้งในรูปแบบของสิ่งตีพิมพ์ (จดหมายข่าวห้องสมุด รายชื่อหนังสือใหม่ และสารบัญวารสารฉบับใหม่ ฯลฯ) และการประกาศเสียงตามสาย ที่ผ่านสโมสรองค์การนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ รวมทั้งสโมสรคณะที่เกี่ยวข้องกับสาขาเกษตร 5 คณะ เพื่อช่วยเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์กิจกรรมของห้องสมุดนั้น ทำให้นิสิตได้ทราบความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับกิจกรรมของห้องสมุดเพิ่มมากขึ้นหรือไม่เพียงใด

4. นำผลของการประเมินในข้อ 1-ข้อ 3 เป็นข้อมูลสำหรับวางแผนปรับปรุงกิจกรรมให้เหมาะสมกับความต้องการทางด้านสารสนเทศ สาขาเกษตรสำหรับนิสิตต่อไป

แนวทางการวิจัยในอนาคต

1. ศึกษาถึงสาเหตุที่ไม่แสวงหาสารสนเทศของนิสิตปริญญาตรี สาขาเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. ศึกษาผลของบุคลิกภาพ อาชีพ ลักษณะทางจิตวิทยาที่มีผลต่อพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของคณาจารย์ สาขาเกษตร